

І. А. КАБАНЕЦЬ

ОСОБЛИВОСТІ ЛОГІСТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ СИНТЕЗУ ІННОВАЦІЙ І ДОДАНОГО ПРОДУКТУ

Актуальність теми обумовлена зростанням ролі творчої (інноваційної) складової праці при формуванні доданого продукту, який не може розглядатися по за межами діяльності людини. Доданий продукт є продуктом діяльності людини, який формується не тільки під дією особистих фізичних та психологічних можливостей, організаційно - технічних умов праці, а і економічними відносинами в їх діяльності. Будь яка дія визначається метою її досягнення, відносно якої визначається логістика діяльності. Пропонується, при визначенні особливостей логістики, виходити із абстрактного визначення праці, ефективність якої визначається доданим продуктом. Логістичні потоки, які пов'язані із забезпеченням інноваційної діяльності, розглядаються як умова руху доданого продукту. Запропонована одиниця виміру доданого продукту, що позначена як «personnel capital» та обґрунтовується спосіб її визначення відповідно до одиниці реальних коштів. Практична цінність даної одиниці в тім, що вона стає носієм інформації про рух доданого продукту, дає можливість визначити механізми логістики доданого продукту в спільній діяльності. Подальше дослідження пов'язано з визначення механізму логістичного управління руху доданого продукту та принципів інтеграції логістичних потоків, удосконаленням механізму мотивації персоналу та розвитком інноваційної діяльності.

Ключові слова: логістика, інновація, доданий продукт, діяльність, еквівалент ціни доданого продукту.

Вступ. Зміст нової економіки полягає в зміні технологічного укладу, в розвитку наукоємного виробництва та інформатизації суспільства, технологічної модернізації підприємств з переходом на якісно новий рівень соціально – економічного розвитку.[1, 5] Логістика є наукою, та галуззю діяльності підприємства, яка охоплює майже всі види економічної діяльності підприємства. Логістику використовують у різних сферах виробництва, розподілу та обміну продукції. Націленість інноваційної логістики в діяльності персоналу, на рух доданого продукту, є показником економічної активності діяльності підприємства. яка свідчать про вдале використання ресурсів, що ставить перед собою будь яке підприємство, не лише виробниче.

Аналіз основних досліджень і літератури. Питанням теорії й практики логістики присвячено праці таких учених: Б. А. Анікін [1], Дж. Бушер Є [2], Э. В. Крикавского [3], О. В. Кендюхов [4] та інші. Незважаючи на різні підходи до визначення поняття логістики вони мають спільні ознаки в цілях, які орієнтовані на потреби споживача.

Наприклад, Б. Анікін визначає логістику як «наука про планування, організацію, управління, контроль і регулювання переміщення матеріальних та інформаційних потоків у просторі і в часі від їхнього первинного джерела до кінцевого споживача. [1, с. 34],

Дж. Бушер розглядає логістику, як «процес планування, реалізації і управління ефективним, економічним рухом і збереженням сировинних матеріалів, незакінченого виробництва, готової продукції, пов'язаної з цим інформації з пункту виникнення у пункт споживання з метою забезпечення відповідності вимогам споживача» [2, с. 54]

Також акцентується увага не тільки на оптимізацію ресурсів, а і на економічних процесах. В визначенні Є. Крикавского логістика, це "наука про оптимальне управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками в економічних адаптивних системах із синергічними зв'язками" [3, с. 64].

Розглядаючи доданий продукт як потребу кінцевого результату діяльності, споживачами якого

стають безпосередньо суб'єкти діяльності, логістику на рівні трудового процесу можна розглядати як процес планування, реалізації і управління ефективним, економічним рухом доданого продукту для поточного й потенційного оновлення і розвитку праці.

Метою статті є визначення особливостей логістики процесу діяльності персоналу в умовах синтезу інновацій і доданого продукту та обґрунтування механізму їх виміру.

Постановка проблеми.

На рівні трудового процесу створюється не тільки конкретний продукт споживання, а й формується та забезпечується рух доданого продукту. В даній статті доданий продукт розглядається як продукт синтезу інновацій з доданою працею.

Так як, доданий продукт приймає грошову форму в акті обміну продуктами праці, то визначити його в процесі діяльності за період робочого дня стає не можливим.

Невизначеність доданого продукту в робочому дні породжує неузгодженість в економічних цілях особистої і спільної діяльності. Дані протиріччя зумовлюється тим, що для щоденного відтворення робоча сила, суб'єкт потребує обігових коштів в еквіваленті денної вартості праці. В умовах, коли період виробництва в декілька разів перевищує тривалість робочого дня, обігові кошти повинні бути заощаджені в обсязі періодичного оновлення процесу праці, в поточному часі. В той же час, в процесі праці повинні накопичуватися, заощаджуватися кошти на потенційного оновлення процесу праці в оновленому виробничому процесі. Потреба в даних коштах формує економічні зобов'язання в діяльності суб'єктів до логістики руху коштів і їх накопичення. При цьому, робочий день розглядається не тільки з огляду праці, необхідною для виробництва основного продукту, а і доданого продукту. Дана взаємообумовленість праці з доданим продуктом в робочому дні потребує узгодженості економічної цілі логістики в індивідуальній і спільній діяльності. При цьому, логістика повинна забезпечити не тільки

збалансований рух коштів, а і їх зростання за рахунок синтезу руху інновацій і праці.

Методи дослідження.

В статті використовуються методи логічного і порівняльного аналізу, методи математичного моделювання.

Метод економічного аналізу – це системне, комплексне та безперервне вивчення, оцінка і узагальнення впливу факторів на результати діяльності будь – якого економічного об'єкта шляхом опрацювання спеціальними прийомами відповідної інформації з метою обґрунтування і прийняття оптимальних управлінських рішень для підвищення ефективності виробництва.

Метод порівняння – він є один із найважливіших, оскільки з нього фактично і розпочинається аналіз.

Порівняння – це науковий метод пізнання, у процесі якого досліджуване явище, предмети зіставляють уже з досліджуваними раніше для вивчення загальних ознак або відмінностей між ними.

За допомогою цього методу вирішують такі завдання:

виявлення причинно – наслідкових зв'язків між явищами;

проведення доказів або заперечень;

класифікація і систематизація даних.

Розрізняють кілька видів порівняння, в залежності від того, що беруть за базу порівняння:

* фактичних показників звітного періоду з плановими показниками, нормативами, завданнями, проектами;

* фактичних показників звітного періоду з аналогічними показниками попередніх періодів;

* аналогічних показників діяльності структурних підрозділів підприємства, споріднених підприємств;

* планових показників звітного періоду з фактичними показниками минулих періодів;

* досягнутих результатів діяльності з результатами роботи зарубіжних фірм аналогічного профілю;

* досягнутих результатів діяльності з теоретично можливою і економічною моделлю, показниками "підприємства майбутнього".

Порівнюючи звітні дані з плановими виявляють ступінь виконання чи невиконання завдань, зобов'язань. Порівняння звітних показників з даними попередніх періодів дозволяє охарактеризувати результати діяльності підприємства в динаміці, а планування планових показників звітного періоду з фактичними показниками минулих періодів дає змогу визначити ступінь напруженості планових завдань.

Порівняння аналогічних даних діяльності аналізованого підприємства зі спорідненими підприємствами дає змогу визначити конкурентоспроможність підприємства та причини відхилень у використанні наявних резервів.

Порівняння показників, які були досягнуті з можливими (майбутніми) показниками дає змогу передбачити необхідні кроки для досягнення успіху.

Розрізняють такі види порівняльного аналізу:

* горизонтальний

* вертикальний

* трендовий

Горизонтальний порівняльний аналіз використовується для визначення абсолютних і відносних відхилень фактичного рівня досліджуваних показників від базового та оцінки відхилень.

Вертикальний порівняльний аналіз застосовують для вивчення структури економічних явищ та процесів шляхом розрахунку питомої ваги складових у загальному цілому (питома вага позичкового капіталу у загальній його сумі), співвідношення складових цілого між собою (власного і позичкового між собою), а також впливу факторів на рівень результативних показників шляхом порівняння їх розмірів до і після зміни відповідного фактора.

Трендовий аналіз застосовується при дослідженні рядів динаміки, тобто при вивченні відносних темпів зростання і приросту показників за ряд років до рівня базисного року.

Використання методу порівняння можливе за умови виконання таких вимог:

формування порівнювальних показників за єдиною методикою (ідентичні способи організації збору інформації, методи обрахунку показників, узагальнення даних і т.д.);

явища, які порівнюються, повинні бути якісно порівнювані між собою, тобто мати щось спільне, що було б основою для порівняння;

порівнювані явища мають бути виміряні в однакових одиницях виміру;

дані по порівнюваних об'єктах повинні братися на одну і ту ж дату або за один і той же часовий інтервал;

формування показників, які порівнюються в однакових умовах (порівнювані об'єкти повинні належати сукупностям явищ, які знаходяться на однаковому рівні розвитку).

Виклад основного матеріалу.

Неперервність відтворення робочої сили в робочому дні можна розглядати як постійний обіг доданого продукту одного суб'єкта в необхідний продукт споживання іншого суб'єкта. Визначення періоду даного обігу в робочому дні можливо коли розмір необхідного і доданого продукту, в щоденній діяльності, еквівалентні, то б то, їх розмір приймає постійне значення і сприймається в якості норми економічної діяльності, або економічного часу.

Поняття «економічний час», і «робочий час» мають свої відмінності. Якщо робочий час в своєму визначенні пов'язується з безпосереднім фізичним виміром тривалості праці в робочому дні, то економічний час - з періодом обігу доданого і необхідного продукту. При цьому, «економічний час» є нематеріальною реальністю і способом існування економічної матерії. Остання існує лише в економічному русі, але, оскільки економічний рух здатний здійснюватися лише в економічному часі та

просторі, то економічна матерія існує в економічному часі та економічному просторі» [4, с. 144].

В періоді робочого дня поряд з фізичним рухом праці, здійснюється економічний його рух, який вимірюється своїм часом в робочому дні.

Відносно діяльності суб'єкта, економічний час в робочому дні можна розглядати як періодичний, незмінний період обігу необхідного і доданого продукту праці. В робочому дні даний період обігу можна розглядати як одиницю економічного часу, а ціну праці в даному періоді, мірою, або еквівалентом доданого продукту.

При цьому, виникає питання, яким чином в економічному часі буде визначатися ціна необхідної праці, коли ціна праці в робочому часі уже визначена розміром заробітної плати. В вирішенні даного протиріччя можна виходити з того, що одиниця економічного часу має умовний характер, а відповідно, еквівалент доданого продукту, пропонується фіксувати умовним коштом, розмір, який приймається в якості доданого продукту, позначеним як «personnel capital»

Принципова відмінність даних коштів в тім, що вони розглядаються в якості носія інформації про рух доданого продукту для визначення відповідності їх цілі логістики процесу спільної діяльності. В даному випадку вони не пов'язані з поняттям заробітної плати, акцентується увага на забезпеченні виміру потенційних коштів.

Рівновага необхідного і доданого продукту праці в робочому дні розглядається як раціональний принцип, прояв природного закону рівноваги обміну продукту праці по їх вартості, тому «виходячи з даного закону, необхідно обґрунтовувати відхилення, а не навпаки, - не з відхилення виводити самий закон» [5, с. 205].

Логістика процесу накопичення коштів повинна здійснюватися з дотриманням рівноваги в обміні доданого і необхідного продукту праці в робочому дні.

Для визначення даних вимог, пропонується період виробничого процесу розглядати як період сукупного робочого дня, що дає можливість, виходячи з ціни і обсягу продукту праці, визначити планову потребу в обігових коштах для оновлення процесу праці в робочому дню, а також кошти, які необхідно заощаджувати (накопичувати) для забезпечення процесу праці в потенційній діяльності оновленого виробничого процесу.

В формалізованому виді цілі логістики руху доданого продукту можна визначити виходячи з принципу неперервності обігу необхідного і доданого продукту в процесі індивідуальної і спільної праці.

Наприклад, при визначеному, в робочому дню, розмірі оплат праці працівника (Φ), чисельності працюючих (\mathcal{C}) і коштів для забезпечення оплати праці в поточній діяльності всіх працівників (K_3), а також визначеному доданому продукті в робочому

дні, як «personnel capital» (\mathcal{C}_c), ризик порушення еквівалентності в обігу умовних і реальних коштів ($\Delta\Phi$), в формалізованому вигляді, можна визначити наступним чином

$$\Delta\Phi = \Phi \cdot \frac{\mathcal{C}_c \cdot \mathcal{C}}{K_3}, \text{ грн} \quad (1)$$

Порушення рівноваги, фіксується індикатором $M1$:

$$M1 = \frac{\mathcal{C}_c \cdot \mathcal{C}}{K_3}, \quad (2)$$

Якщо $M1 = 1$, то діяльність працівників забезпечує необхідне накопичення коштів. Якщо $M1 < 1$, то виникає ефект додаткового накопичення. Якщо $M1 > 1$, то діяльність не забезпечує кінцевого результату.

При визначеному в сукупному робочому дні розмірі накопичення коштів для забезпечення потенційної діяльності (K_n), ризик порушення еквівалентності обігу умовних і реальних коштів, в даному випадку, визначається наступним чином

$$\Delta\Phi = \Phi \cdot \frac{K_n}{\mathcal{C}_c \cdot \mathcal{C}}, \quad (3)$$

Порушення рівноваги визначається індикатором $M2$.

$$M2 = \frac{K_n}{\mathcal{C}_c \cdot \mathcal{C}}, \quad (4)$$

Якщо $M2 = 1$, то діяльність працівників забезпечує необхідне накопичення коштів. Якщо $M2 > 1$, то виникає ефект додаткового накопичення. Якщо $M2 < 1$, то діяльність не забезпечує кінцевого результату.

Еквівалентність обігу коштів досягається коли індикатори діяльності на рівні $M1 = M2$

$$\frac{\mathcal{C}_c \cdot \mathcal{C}}{K_3} = \frac{K_n}{\mathcal{C}_c \cdot \mathcal{C}}, \quad (5)$$

Дане рівняння показує, що економічні відносини в діяльності персоналу визначаються на тільки ціною кінцевого продукту, а і розміром (масштабом) умовних коштів, як еквівалента ціни доданого продукту в робочому дні.

Чим більше розмір даного еквівалента, тим накопичення коштів в робочому дні зменшується, та оплата праці збільшуються, і навпаки, якщо розмір еквівалента зменшується, накопичення збільшується, тоді оплата праці зменшується, при незмінних (планових) економічних параметрах діяльності, що не правомірно.

Розмір умовних коштів, як «personnel capital» в робочому дні, буде відповідати коштам, визначеним економічними параметрами діяльності в сукупному робочому дню, коли вони визначається у вигляді

$$\mathcal{C}_c = \frac{\sqrt{K_3 \cdot K_n}}{\mathcal{C}}, \quad (6)$$

Зміст даної одиниці в тім, що необхідний і доданий продукт в робочому дні поєднується в єдину шкалу виміру результату діяльності

При цьому, метою логістики стає забезпечення рівня (У) накопичення коштів відповідно до потреб споживання.

$$y = \frac{C\psi}{\Phi} = \frac{\sqrt{Kz \cdot Kn}}{\Phi \cdot \psi} \quad (7)$$

Витрати коштів на оплату праці розподіляються відповідно запланованого обсягу роботи (OP_i), та ціни праці на одиницю роботи (Zed_i). При визначенні економії коштів за рахунок використання матеріальних ресурсів і особистої праці (Ep_i), також, при виконанні даних умов праці, норма доданого продукту в робочому дні, визначається в наступному вигляді:

$$C\psi_i = OP_i \cdot \sqrt{Zed_i \cdot Ep_i} \quad (8)$$

Дана норма вказує на рівень особистої участі в забезпеченні капіталу для потенційної діяльності. (P_i).

$$P_i = \frac{C\psi_i}{Kn} \quad (9)$$

Визначення норм економічної діяльності дає можливість виділити логістику руху доданого продукту в якості функціонального обов'язку суб'єкта діяльності. Пропонується розглядати суб'єкта як логіста синтезуючого в своїй діяльності інновації і рух доданого продукту. При цьому, важливо забезпечити не тільки неперервність економічного процесу, а й забезпечити пропорційне накопичення, що потребує інноваційної логістики в діяльності персоналу, і її синтезу з логістикою руху коштів в спільній діяльності.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень.

Можна зробити висновок, що логістика руху доданого продукту, як накопичення коштів, в діяльності персоналу поєднує індивідуальні і спільні економічні інтереси, дає можливість визначити роль її логістики в особистому розвитку.

Кабанець Ірина Анатоліївна, старший викладач кафедри Менеджменту та оподаткування Національного технічного університету «Харківський Політехнічний Інститут», e-mail: qvelid@ukr.net, контактний телефон автора: 742-74-69, 050-90-24-483)

Kabanets Irina Anatolievna - a senior teacher of department of management and taxation of the National technical university is the «Kharkov Polytechnic Institute», e-mail qvelid@ukr.net).

Як особливості логістики діяльності персоналу в умовах синтезу інновацій і доданого продукту являється те, що вона:

виділяється в окремий вид логістики, логістами якої стають безпосередньо суб'єкти діяльності;

забезпечує рух праці відповідно до попиту продукту кінцевого продукту спільної діяльності;

синтезує рух доданого продукту з матеріальними потоками;

синтезує рух доданого продукту з інноваційною логістикою;

визначає інформаційну складову виміру економічних інтересів.

Подальше дослідження пов'язано з визначення механізму логістичного управління руху доданого продукту та принципів інтеграції логістичних потоків в забезпечення ефективної діяльності, удосконалення механізму мотивації персоналу до розвитку і впровадження інновацій.

Список літератури: 1. Логістика / Под ред. Б. А. Аникина. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Инфра – М., 2002. – 367 с. 2. Busher J., Tyndall G. *Logistics excellence / Manag. Accoun.* - 1987. - №8. - P. 32 - 39. 3. Крикавський С. В. Логістика. Основи теорії. - Львів : Інтеллект - Захід, 2010. – 414 с. 4. Кендюхов О. В., Ягельська К. Ю. Економічний підхід до визначення часу. Маркетинг і менеджмент інновацій, - 2012, - №3 - С. 144. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [htt://mmi.fem.samdu.edu.ua/](http://mmi.fem.samdu.edu.ua/) 5. Маркс К. Капітал. Критика политической экономики. М., Политиздат, - 1978. - 907с.

Bibliography (transliterated): 1. *Lohistyka* / Pod red. B. A. Anykyna. - 3-e yzd., pererab. y dop. - M.: Ynfra – M., 2002. – 367 s. 2. Busher J., Tyndall G. *Logistics excellence / Manag. Accoun.* - 1987. - №8. - P. 32 - 39. 3. Krykav's'kyu Ye. V. *Lohistyka. Osnovy teorii.* - L'viv : Intel'ekt - Zakhid, 2010. – 414 s. 4. Kentyukhov O. V., Yahel's'ka K. Yu. *Ekonomichnyy pidkhid do vyznachennya chasu. Marketynh i menedzhment innovatsiyi.* - 2012, - #3 - S. 144. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : [htt://mmi.fem.samdu.edu.ua/](http://mmi.fem.samdu.edu.ua/) 5. Marks K. *Kapital. Kritika politicheskoy jekonomiki.* M., Politizdat, - 1978. - 907s.

Надійшла (received) 16.06.2015